

DATI

Daudz jautājumu, maz atbilžu

Par Vispārīgās datu aizsardzības regulas ieviešanas praktisko pusi tūrisma industrijas uzņēmumos vēl ir daudz neskaidrību

Visiem tūrisma un citu nozaru uzņēmumiem ir jānovērtē sava datu apstrāde un jāsniedz informācija datu subjektiem, jānodrošina IT sistēmu atbilstība. Būs pienākums ziņot par notikušajiem incidentiem, daudz uzmanīgāk jāstrādā ar personas datiem, kā arī daļai uzņēmumu būs jānorīko datu aizsardzības speciālists, jāievieš datu apstrādes darbību reģistrs, jāveic datu aizsardzības novērtējums, jāsaprotava jaunas politikas un/vai piekrišanas formas, uzskaita Vlads Korjagins, *Baltic Travel Group* valdes priekšsēdētājs. Vis-sarežģītākais ir tas, ka šobrīd ir daudz neskaidrību par to, kā šis process norisināsies ikdienā, kā viss strādās. «Informācijas apjoms ir ļoti liels, bet konkrētības – maz,» viņš teic. Ar regulu saistīto neizpratni *SIA Avanti ceļojumi* direktore Karīna Saulīte-Zvaigzne apraksta ar latviešu tautas pasākās lasīto – aizej tur, nezin kur, papem to, nezin ko. «Es vienmēr piekritu paklausīt un izdarīt, kā vajag. Teica, ka vajag apdrošināt klientu iemaksāto naudu, to izdarījām. Mums lika mainīt kases aparātus, nomainījām. Taču šoreiz neviens nevar pateikt, kas jādara reālajā dzīvē. Šis jautājums tika apspriests asociācijas sapulcē, bet neesam guvuši nevienu konkrētu atbildi. Gribu, lai kāds pasaka, kas tieši ir jādara un ko nedrīkst darīt. Es no sirds gribu darīt pareizi,» viņa teic.

Daudz neskaidrību

K. Saulīte-Zvaigznes skatījumā regulas izstrādātāji uzrakstījuši zinātniski akadēmisku darbu un nelielu uzņēmumu vadītājiem nav pietiekamu zināšanu, lai to izprastu. Uzņēmēju sarūgtina, ka nav izstrādāti saprotami vadmotīvi un vadlīnijas, pēc kā uzņēmumiem rīkoties. «Tūrisma ir darbs ar personas datiem. Ja cilvēks negrib dot savus datus, nevaram uztaisīt vizas, pārdot aviobiļetes, rezervēt ceļojumu. Mūsu darbs nav iespējams bez personas datu izmantošanas un apstrādes. Praktiskā darbā man tie tāpat būs jāizmanto, bet no manis droši vien sagaida, lai es noalģoju trīs juristus, lai man birojā uz galda stāv čupiņa ar lapiņām, kur aprakstīts, kāpēc es rīkojos tā, kā rīkojos. Šī ir sarežģīta lieta. Lielie uzņēmumi piesaistīs juristus un tie gadu strādās ar šiem jautājumiem, taču nelielie uzņēmumiem tas nav iespējams. Tūrisma industrijā ceram uz mūsu asociāciju, kas pievērs uzmanību šādiem jautājumiem. Varbūt kopā varēsim kaut kā noskaidrot šo lietu un prātīgi sakārtot,» teic S. Saulīte-Zvaigzne. V. Korjagins spriež, ka regula nemainīs datu aizsardzības būtību, bet šobrīd var secināt, ka tā pastiprinās uzņēmēju pienākumu kontrolēt procesus, kuri ir saistīti ar personas privātajiem datiem. «Šī regula ietekmēs ne tikai mūsu nozares uzņēmumus, bet ikvienu, kurš nodarbojas ar preču vai pakalpojumu pārdošanu, jaunu klientu un sadarbības partneru pie-

INFORMĀCIJAI

Galvenie principi

1. Datu subjektu piekrišanas iegūšana.
2. Personas datu drošība.
3. Spēja pierādīt kontrolējošai institūcijai, vai un kā tiek ievēroti regulas principi.
4. Dati tiek lietoti tikai tiem mērķiem, kam tie tiek apstrādāti, un tiek glabāti tikai tik ilgi, cik nepieciešams.
5. Datu subjekta tiesību izpilde un spēja reaģēt uz tā pieprasījumiem attiecībā uz viņa datiem.
5. Nodrošināt, ka personas datu aizsardzība caurvij visus uzņēmuma organizatoriskos un tehnoloģiskos procesus.

ZAB SORAINEN

saisti gan Latvijā, gan ārpus tās,» saka V. Korjagins. Viņa vadītais uzņēmums ir sācis sagatavošanās procesus, sadarbojas ar juridisko pakalpojumu sniedzējiem un informācijas tehnoloģiju uzņēmumiem, jo jaunā regula ietekmē ne tikai datu aizsardzības novērtēšanu un stingrākas prasības datu subjekta piekrišanā un informēšanā, bet arī nosaka stingrākas IT prasības, lai personu dati būtu drošībā.

Jāvērtē kontekstā

«Nevarētu teikt, ka šī joma kaut kā īpaši izceltos ar tādām īpatnībām, kas ir unikālas,» spriež Agris Repšs, *ZAB Sorainen* partneris. Tūrisma uzņēmumiem regulas kontekstā ir jādomā par šādām lietām: datu subjektu piekrišanas iegūšana, personas datu drošība, spēja pierādīt kontrolējošai institūcijai, vai un kā tiek ievēroti regulas principi, datu lietošana, kas nozīmē, ka tie tiek lietoti tikai tiem mērķiem, kam tie tiek apstrādāti, un tiek glabāti tikai tik ilgi, cik nepieciešams, datu subjekta tiesību izpilde un spēja reaģēt uz datu subjekta pieprasījumiem attiecībā uz viņa datiem, kā arī jānodrošina, ka personas datu aizsardzība caurvij visus organizatoriskos un tehnoloģiskos procesus nozares uzņēmumos. «Lai arī tas skan nedaudz abstrakti, praktiski regulas principi ir jāvērtē katras nozares specifikas kontekstā, lai saprastu, no kādiem avotiem dati ienāk, kādas ir datu plūsmas, vai attiecīgais uzņēmums nosaka datu izmantošanas mērķus (vai uzņēmums ir datu kontrolieris vai apstrādātājs) un vai darbībām ar personu datiem ir leģitīms mērķis, un vai tiek izmantoti datu subjekta piekrišanas mehānismi atbilstoši to iegūšanas īpatnībām,» saka A. Repšs.

Savukārt, vērtējot personas datu drošību, jāizvērtē tehniskie drošības pasākumi, ugunsdzēsības, datu un IT informācijas sistēmās esošo datu rezerves kopiju veidošana, paroļu lietošanas un piekļuves datu saimniecība un kārtība. Viņš norāda, ka atbildes uz šiem jautājumiem atšķirsies viesnīcas pakalpojumu sniedzējam un īstermiņa telpu īres pakalpojumu platformai, kas savēd kopā izīrētāju ar klientu. Tāpat katram var būt atšķirīga loma – pārzinis vai apstrādātājs.

Anda Asere

25.

maijs.

No šī datuma tiks sākta Vispārīgās datu aizsardzības regulas piemērošana, nosakot vienādus noteikumus personas datu aizsardzībai visā Eiropas Savienībā.